

Міністерство охорони здоров'я України Національна академія наук
України
Національна академія медичних наук України
Наукове товариство патофізіологів України
Одеський національний медичний університет
Український науково-дослідний інститут медицини транспорту

VIII НАЦІОНАЛЬНИЙ КОНГРЕС ПАТОФІЗІОЛОГІВ УКРАЇНИ

**Патологічна фізіологія – охороні
здоров'я України**

**присвячений 120-річчю Одеської патофізіологічної
школи**

13-15 травня 2020 р. м. Одеса

Ministry of Health of Ukraine National Academy of Sciences of Ukraine
National Academy of Medical Sciences of Ukraine
Scientific Society of Pathophysiologists of Ukraine
Odesa National Medical University
Ukrainian Research Institute for Medicine of Transport

VIII NATIONAL CONGRESS PATHOPHYSIOLOGISTS UKRAINE

Pathological physiology - health care of Ukraine

**dedicated to the 120th anniversary of the Odessa
pathophysiological school**

**13-15th May 2020
Odesa**

ІШЕМІЧНА ХВОРОБА СЕРЦЯ ЯК ПРИЧИНА ВТРАТИ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Іванюк А. В.¹ Орлова Н.М.²

¹Київська обласна клінічна лікарня м. Київ, Україна

²Вінницький Національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, м.Вінниця, Україна

Вступ Ішемічна хвороба серця (ІХС) є однією з головних причин високої смертності, втрати працездатності та зниження якості життя населення працездатного віку (НПВ) в Україні та її регіонах.

Мета роботи: визначити сучасні особливості смертності, інвалідності, поширеності та захворюваності на ІХС населення працездатного віку Київської області.

Матеріали і методи За допомогою медико-статистичного методу проаналізовані статистичні дані Держкомстату України, Центру медичної статистики МОЗ України, Київського обласного центру медичної статистики щодо смертності, інвалідності, поширеності та захворюваності на ІХС населення працездатного віку Київської області. Аналіз здійснений у динаміці за 2010-2019 рр. та у порівнянні із Україною.

Результати Встановлено, що у 2019 р. кожний четвертий (25,0%) випадок смерті населення у працездатному віці у Київській області був обумовлений ІХС. ІХС є домінуючою причиною смерті серед усіх хвороб системи кровообігу (ХСК), у 2019 р. у області від ІХС померло 69,0% серед померлих від ХСК у працездатному віці. Київська область є регіоном із найвищим в Україні рівнем смертності НПВ від ІХС. У 2019 р. у Київській у працездатному віці від ІХС померло 139,3 осіб у розрахунку на 100 тис. НПВ, що у 1,7 разів більше, ніж у середньому в Україні (80,7). Особливо високі рівні смертності у працездатному віці від ІХС встановлені у сільській місцевості Київської області. Рівні смертності сільського НПВ від ІХС у 1,4 - 1,7 рази вищі, ніж міського у Київській області і у 2,0 рази вищі, ніж сільського НПВ в Україні в цілому. Динамічний аналіз смертності від ІХС засвідчив, що у Київській області її рівень зріс у 2019 році, порівняно із 2010 роком, на 7,9% (з 129,1 до 139,3 випадків на 100 тис. відповідного населення).

Вивчення ІХС як причини інвалідизації НПВ у Київській області засвідчило, що у 2019 р. дане захворювання зумовило кожний третій

(32,6%) випадок первинної інвалідності у працездатному віці, спричиненої ХСК, і посіло друге місце у її структурі, поступившись тільки церебро-васкулярним хворобам (49,1%). Інтенсивний показник первинної інвалідності внаслідок ХСК становив 3,1 у розрахунку на 10 000 НПВ.

Таким чином, ІХС є не тільки домінуючою причиною передчасної смертності, а й другою за частотою (після цереброваскулярних захворювань) причиною інвалідизації населення працездатного віку у Київській області, що обумовлює соціально-медичну та соціально-економічну вагомість ІХС, а також потребує ретельного моніторингу епідемічної ситуації щодо захворюваності та поширеності ІХС з метою обґрунтування можливостей удосконалення системи своєчасного виявлення, ефективного лікування та реабілітації хворих на ІХС з метою збереження трудового потенціалу області.

Встановлено, що ІХС становить третину (36,6% у 2019 р.) серед усіх ХСК, зареєстрованих серед НПВ Київської області і чверть (26,2%) серед зареєстрованих вперше у житті.

Населення працездатного віку, яке проживає у Київській області має суттєво вищий, ніж в середньому в Україні, ризик захворіти на всі форми ІХС. Так, у 2017 р. (останній рік, коли інформація про захворюваність за ф. №12 була узагальнена на рівні країни) захворюваність на всі форми ІХС у Київській області була у 1,2 рази, а поширеність у 1,8 рази вища ніж в Україні.

Аналіз динаміки поширеності ІХС серед НПВ Київської області засвідчив, що впродовж 2010-2018 років її рівень зріс, як за всіма формами хвороби (на 14,4%, з 1 462,1 до 1 672,1 на 10 тис. НПВ), так і за стенокардією (на 13,1%, з 305,9 до 345,9 на 10 тис. НПВ). Зазначені динамічні зміни поширеності ІХС були обумовлені накопиченням контингенту хворих та зростанням первинної захворюваності на стенокардію (на 6,9%, з 23,2 до 24,8 на 10 тис. НПВ) та на інфаркт міокарда (на 14,9%, з 6,7 до 7,7 на 10 тис. НПВ).

Важливим методом активного спостереження за контингентом хворих на ІХС, який дозволяє запобігти інвалідності та летальності хворих на ІХС, є диспансеризація. У дослідженні встановлено, що у Київській області у 2017 р. диспансерним спостереженням було охоплено лише половина (56,0 %) хворих на ІХС працездатного віку (в Україні 74,7%), що свідчить про наявність істотних недоліків в організації диспансерного спостереження за хворими на ІХС та необхідність удосконалення амбулаторно-поліклінічної допомоги для даного контингенту хворих.

Висновок ІХС є вагомою причиною втрати трудового потенціалу Київської області. ІХС відноситься до тих причин передчасної смертності, яким можна запобігти (avoidable mortality), як за рахунок заходів первинної профілактики, так і вторинної профілактики. Високі рівні та негативні тенденції у смертності НПВ від ІХС у Київській області засвідчують необхідність запровадження регіональної програми профілактики ІХС та удосконалення кардіологічної, кардіохірургічної та інтервенційної допомоги, а також збільшення її доступності для найбільш вразливих груп, у т.ч. сільського населення області.

Ключові слова: ішемічна хвороба серця, населення працездатного віку, смертність, інвалідність, захворюваність, Київська область.